Myllynrenki ja kissa

Eräässä myllyssä eli vanha mylläri, jolla ei ollut vaimoa eikä lapsia, ja kolme renkiä oli hänen palveluksessansa. Kun nuot sitten muutamia vuosia olivat hänen tykönänsä palvelleet, hän kerta heille sanoi: "minä jo olen vanha ja halusta siis istuisin huoletonna kiukaan ääressä; lähtekää te ulos mailmalle, ja kuka minulle parahimman hevosen tuopi tänne kotia, hänelle minä myllyn annan ja hänen tulee siitä minut elättää kuolin-päivääni saakka." Mutta kolmas rengeistä oli juoksu-poika, häntä toiset pitivät typeränä eivätkä olisi hänelle myllyä suoneet; eikä poju itsekään siitä paljoa piitannut.

He sitten kaikin kolmen läksivät, ja kun olivat kylän edustalle ennättäneet, sanoi nuot kaksi tuolle typerä-Hannulle: "jää sinä vain tänne, sinusta ei iki-päivinä huonoimman koninkaan saajaa paisu." Mutta Hannu kuitenkin heidän seurassansa meni, ja yön tullessa he erähäsen luolaan poikkesivat ja panivat sinne maata. Nuot kaksi viisasta siinä hereillä loikottivat odottaen, kunnes Hannu oli nukkunut, sitten makuulta nousivat ja pötkivät tiehensä, jättäen poika paran nukkumaan sekä arvellen oikein sukkelasti menetelleensä; noh niin, eipä teidän kuitenkaan tule liioin kehuttavasti käymään!

Kun tuosta auringon noustua Hannu heräsi, hän syvässä luolassa makasi; hän kaikkialle kurkisteli ympärillensä ja huudahti; "voi kamalaa! missähän häijyssä minä nyt lienen?" Sitten hän nousi ja könti ulos luolasta, läksi metsää astumaan ja ajatteli: "täällähän minä olen ypö yksinäni oman onneni nojassa! mitenkä nyt siis minulta käynee hevosen saaminen?" Hänen siinä näin ajatuksissaan kierrellessänsä tuli häntä vastaan pieni, kirjava kissa, joka aivan ystävällisesti lausui: "mihinkä sinä, Hannu, ai'ot?" - "Voi sentään! ethän sinä kuitenkaan minua kykene auttamaan." - "Minä aivan hyvin tiedän, mitä sinä haluat," sanoi kissa, "tahtoisitpa kauniin hevosen; tule meille ja palvele uskollisesti seitsemän vuotta renkinäni, niin kyllä minä sinulle semmoisen annan, jopa kaunihimmankin, kuin mitä milloinkaan olet eläissäsi ennen nähnyt." - "Tuo vasta eriskummainen kissa," ajatteli Hannu, "mutta sopii maar minun koettaa, lieneeköhän totta, mitä se sanoo." Kissa nyt otti pojan mukaansa lumottuun linnahansa, ja olipa siellä paljaita kissoja sitä palvelemassa; nämät ketterästi juoksentelivat portahia ylös ja alas, sekä olivat iloisia ja ystävällisiä. Illalla kun ruo'alle istuivat, täytyi kahden olla siinä soittelemassa; toinen rumpua päristeli, toinen voimainsa takaa vaski-torvea puhalsi, että posket olivat pullollansa. Kun sitten syömästä oli päästy, pöytä vietiin pois ja kissa sanoi: "tule nyt, Hannu, minun kanssani tanssimaan." - "Empä vainen," vastasi poika, "minä en kissan tanssi-kumppaniksi rupee, sitä en vielä ole tehnyt milloinkaan." - "Saattakaa hänet sitten levolle," käski tuo toisia kissoja. Yksi sitten häntä näytti makuu-kamarihin, toinen häneltä riisui kengät jalasta, kolmas sukat, ja viimeimpä yksi sammutti kynttilän. Seuraavana aamuna taas tulivat ja auttoivat häntä vuoteelta vaatteihin: yksi veti sukat hänen jalkaansa, toinen sitoi polustimet kiinni, kolmas toi kengät, neljäs hänet pesi ja viides hälinällänsä pyyhki hänen kasvonsa kuivaksi, "Tämäpä oikein mukavalta vetää!" sanoi Hannu. Mutta hänen myöskin täytyi kissoja palvella ja joka päivä niille puita pienentää; tuota varten sai hän hopeisen kirveen, hopeiset vaajat, hopeisen sahan ja vaskisen nuijan. Siellä hän nyt puita pienenteli, pysyi kotona sekä sai hyvää syötävää ja juotavaa tarpeeksensa, mutta eipä nähnyt muita ketään, kuin tuon kirjavan kissan ja sen palkolliset.

Kerta tuo määräsi: "mene niittämään niittyäni ja toimita heinät kuivaksi," sekä antoi hänelle hopeisen viikatteen ja kultaisen kovasimen, mutta käski myöskin hänen tuoda net eheinä takaisin. Hannu silloin meni ja teki, mitä oli käsketty; työnsä suoritettuaan hän viikatteen, kovasimen ja heinät vei kotia sekä kysyi, eikö jo annettaisi hänen palkkaansa. "Eipä vielä," vastasi kissa, "yksi työ sinun vielä pitää minulle ennen tekemän; tästä saat hopeiset rakennus-aineet, salvo-kirveen, nurkka-raudan ja mitä muuta tarvitaan, hopeisia kaikki, rakenna minulle pieni huone." Hannu huoneen rakensi valmiiksi ja sanoi sitten: "jo nyt on tehty kaikki tehtäväni, eikä minulla vielä ole mitään hevosta;" kuitenkin oli hänen mielestänsä nuot seitsemän vuotta kulunut yhtä pian, kuin tavallisesti puoli. Kissa kysyi, tahtoisiko Hannu nähdä talon hevosia. "Kyllä," vastasi poika. Se silloin hänelle avasi tuon pikku huonehen oven, ja tämän au'ettua siinä seisoi kaksitoista hevosta, oi ihmettä! nuot vasta uljaita olivat! net oikein kiilsivät ja

välkkyivät niin, että ihastuksesta sydän pojassa rupesi kovasti sykkimään. Kissa sitten hänelle syötävää ja juotavaa antoi sanoen: "lähde nyt kotia, hevostas en vielä anna sinun myötäs, mutta kolmen päivän päästä minä tulen sitä sinulle tuomaan."

Hannu siis lähtöä teki ja kissa hänelle osoitti, mistä tie kävi myllylle. Mutta eipä se ollut poju paralle antanut edes uutta vaate-kertaakaan, vaan hänen täytyi, kuin täytyikin, pukea yllehen vanha rääsyinen mekkonsa, jossa hän jo tullessansa rehenteli, ja joka noitten seitsemän vuoden kuluttua oli kauttaaltaan kovin ahtahaksi käynyt. Kun hän sitten kotia tuli, sinne jo oli palannut hänen molemmat renki-kumppaninsa ja kumpikin tuonut hevos-kaakin muassaan, mutta toisen koni oli silmä-puoli, toisen taas patti-kontti. He nyt kysyivät: "missä, Hannu, on sinulla hevoses?" - "Kyllä se kolmen päivän päästä tulee." Silloin he nauraen sanoivat: "kai vain! mistähän sinä, Hannu, olisit hevosen saanut? tuota vasta tulee oikein hupainen nähdä!" Hannu tupaan meni, mutta mylläri tiuskasi, ett'ei hän pöytähän pääsisi, koska muka oli niin rikkinäisissä ryysyissä, että vallan hävettäisi, jos ketään vierasta sattuisi tulemaan. Sitten hänelle hiukka ruokaa vietiin tuonne ulos, ja kun illalla mentiin maata, eivät nuot kaksi häntä vuoteelle laskeneet, vaan hänen viimein täytyi kontata kana-koppiin, jossa löysi lepo-sijaksensa kovia olkia vähäsen. Aamulla hänen herätessänsä oli jo kolme päivää umpehen kulunut, ja tulipa nyt komeat vaunut, joita veti kuusi hevosta, hei vain! nuot vasta kiiltävän kaunihia, että silmiä oikein huikaisi! ja olihan siinä vielä palvelia, joka myllärin-renki raukan varalle talutti seitsemännen. Mutta vaunuista astui komea kuninkaan-tytär ja meni sisälle myllyyn, ja olipa tuo kuninkaan-tytär sama pieni kirjava kissa, jonka palveluksessa Hannu parka oli seitsemän vuotta ollut. Hän myläriltä kysyi, missä oli tämän pikku renki, tuo juoksu-poika. Siihen mylläri vastasi: "häntä ei meidän sovi myllyhyn laskea, hän aivan rääsyissä ompi ja makaa kana-kopissa." Silloin käski kuninkaan-tytär, että kohta mentäisiin häntä noutamaan. Poika sentähden kopistansa tuotiin, ja oikein sovittamalla hänen täytyi kääriä mekkonsa ylleen, ett'ei paljasta paistaisi. Palvelia nyt mytystä otti uhkeat vaattehet sekä pesi ja puki pojan, ja kun hän kerran valmihina oli, eipä mikään kuningas saattanut muhkeammalta näyttää.

Sitten neitonen tahtoi nähdä myöskin net hevoset, jotka nuot toiset myllärin-rengit olivat tuoneet ja olipa toinen niistä silmä-puoli, toinen taas patti-kontti. Silloin hän antoi palveliainsa tuoda näytteelle tuon seitsemännen hevosen. Sitä nähdessään sanoi mylläri, ett'ei sen mokomaa milloinkaan ollut hänen pihallansa käynyt; "ja se kolmannen myllärin-renkin oma ompi," lausui neito. "Hänen siis pitää saaman myllyni," huudahti mylläri-ukko, mutta kuninkaan-tytär sanoi: "pitäkää te itse sekä hevonen että mylly," ja otti uskollista Hannua kädestä, vei hänet vaunuihin sekä Iäksi tiehensä hänen kanssaan. Ensin ajoivat tuon pikku tupasen edustalle, jonka Hannu oli noilla hopeisilla työ-kaluilla rakentanut; se nyt oli isoksi linnaksi paisunut, ja siinä kaikki paljasta hopeaa ja kultaa. Kuninkaan-tytär sitten Hannun otti puolisoksensa, ja hän rikkaaksi tuli, jopa niin äveriään rahalliseksi, että tuota rikkautta yllin kyllin kesti koko hänen elinkautensa. Sempä tähden ei sovi kenenkään sanoa, ettei typerämäisestä ikinä miestä paisu.

* * *